

Predikan i Kindaholms församling 2018 av Tobias Bäckström

6 sönd efter tref

”Efterföljelse”

3 Mos 19:1-2, 13-18

1 Petr 1:13-16

Matt 5:20-26

Ps: 715, 658, 280, 292A, 288

Dagens texter handlar om brott och straff. Vi har buden i gamla testamentet, förmaningarna i breven och i dagens evangelium ur Jesus bergspredikan har vi kanske det starkaste uttrycket för lagen och konsekvenserna om man bryter mot den.

Man brukar här säga att Jesus skärper buden. I gamla testamentet handlade buden om yttre handlingar, om man slår ihjäl någon t ex. Men Jesus går då flera steg längre: ”Den som blir vred på sin broder undgår inte sin dom!” Han tycks jämställa handling med tanke.

Men istället för att han skärper buden skulle jag vilja säga att han fördjupar dem. Han visar att våra brott börjar i hjärtat långt innan de visar sig i handling. Det finns en förhistoria till allt, även till mord. Först känner man vrede mot en viss person, därefter börjar man verbalt okväda honom och slutligen förbannar man honom. Och när man kommit dit hän är steget inte långt till att man också tar till handgripligheter och kanske till och med slår ihjäl honom. Det ena leder till det andra och steg för steg blir vi mer och mer insnärjda i vårt hat och vrede.

Det är därför som Jesus tycks jämställa mord och dråp med vrede. I förlängningen blir konsekvenserna desamma. Hade inte tankarna och motiven varit där från början hade kedjereaktionen aldrig börjat.

Men tillbaka till detta med brott och straff. Straffar Gud oss lika hårt för ett ont ord, eller till med onda tankar som om vi begick ett mord? Eller straffar Gud oss överhuvudtaget? Jag skulle säga det senare. Guds straffar oss inte. Han har gett oss en rad bud och förmaningar, riktlinjer om hur vi bör leva våra liv, men har samtidigt gett oss frihet att följa dessa eller inte.

Vad betyder det då när Jesus talar om ”dom” och till och med ”helvetets eld” i dagens evangelietext? Hur ska vi förstå detta?

Jag tror att vi måste göra skillnad mellan straff och *konsekvenser*. Om jag till exempel kör för fort kan jag få en böteslapp för detta, det är straffet. Böterna kan jag få även om jag inte ställt till någon skada för mig själv eller andra.

Men det som också kan hända är att jag kör av vägen *på grund av* min fortkörning. Det är inget straff utan en konsekvens av att jag handlade fel.

Och det är skillnaden mellan straff och konsekvenser. Gud straffar oss inte men låter oss ta konsekvenserna av synden, eller, som man förr brukade säga: synden straffar sig själv.

Och då kommer vi till frågan vad som är synd. Synd är något djupare än bara enskilda felsteg eller allmän omoral. ”Ni ska vara heliga” säger Gud till oss men han förklarar också varför vi ska vara det och det är det viktiga för oss nu. *Eftersom jag är det*, blir svaret. ”Ni ska vara heliga, ty jag är helig.”

Vi är skapade till Guds avbild, till hans likhet. Det är ett faktum men också ett uppdrag. Uppdraget är att *leva* som vi är skapade att *vara*. Om Gud är helig, vars avbild vi är, är det också vårt uppdrag att vara det.

Synd är då att *inte* fullfölja detta uppdrag. Att inte leva som Guds avbild. Synd är alltså lika mycket ett brott mot oss själva och vår inre människa. När du syndar begår du ett brott mot dig själv *såsom Guds avbild*. Du är skapad till Guds avbild och likhet, det största man kan tänka sig i den här världen, och att inte leva efter det blir då en illgärning mot dig själv. När Gud ser våra synder ser han vad Stradivarius skulle se om en spelare använder en av hans fantastiska fioler som ett tennisracket. Bara det att här är det vi själva som vi missbrukar på detta sätt.

Ur den synvinkeln *behöver* inte Gud straffa oss, det gör vi så bra själva när vi inte lever som Guds avbild.

Gud har gett oss frihet under ansvar. Han straffar oss inte när vi missbrukar friheten, men gör vi det kommer vi så småningom förlora friheten. Det kan ske omärkligt steg för steg. Först känner vi agg till någon, sen förolämpar vi honom, sen förbannar vi honom. Och till slut har vi blivit så insnärjda i vår egen ondska att vi kanske till och med dödar honom om tillfälle ges.

Det som Jesus beskriver som helvetets eld är den logiska slutpunkten, när man steg för steg, glider allt längre och längre bort från den ursprungliga uppdraget att vara Guds avbild. Det är ju människan som är Guds avbild, så när vi avviker från uppdraget att leva upp till detta, blir vi alltså till *mindre* människa. Fortsätter man då på den vägen, enligt den kedja av stigande ondska så finns helvetet där längst bort, som sista stadiet i en lång process. Helvetet är alltså inte i första hand en plats som väntar den ogudaktige efter döden, utan ett *tillstånd* som man kan glida in i när man väljer bort avbilden inom en. När man slutligen når dit har all mänsklighet försvunnit och man är en icke-människa.

Allt hade förstås varit mycket enklare om Gud straffade oss. Och gjorde det direkt! Om en ond tanke omedelbart gav oss en sprängande huvudvärk. Eller om ett okvädingsord gjorde oss stumma för en dag eller två. Och om vi försökte slå ihjäl någon skulle drabbas av förlamning under en lämplig tidsperiod. Under sådana omständigheter hade vi nog blivit väldigt motiverade att följa Guds lag, till punkt och pricka.

Men Gud vill inte att vi ska avstå från det onda av rädsla för straff, han vill att vi väljer det goda för att det är det bästa för oss själva, inte för att vi tvingas till det. Den som väljer det goda befrias och växer i frihet. Blir mer och mer Guds avbild och likhet, till det vi är skapade att vara.